

(Kort bemærkning).

Køpke Christensen (FP):

Jeg vil bare bede ministeren om endnu en gang at overveje at gøre det muligt for andre forsikringselskaber at gå ind i tilbudsgivningen. Man har nu mulighed for at forhandle i et år, da loven først træder i kraft i 1993, og jeg vil gerne høre, om ministeren ikke mener, at det var en overvejelse værd at åbne for muligheden for andre selskaber, f.eks. Baltica eller andre. Jeg ved, at også Sygeforsikringen Danmark har muligheder for at give tilbud på det her. Det er jo et spørgsmål om at få det billigste og bedste tilbud.

Sundhedsministeren (Ester Larsen):

Jeg er meget stor tilhænger af fri konkurrence også på dette område, men jeg er også tilhænger af at få det bedst og billigst, og de tidligere erfaringer, og de overvejelser, man har gjort sig, ville føre til en fordyrelse af ordningen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Kirsten Jacobsen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Sundhedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 137:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand og lov om social pension. (Ret til plejehjemsoophold m.v. i en anden kommune og udvidelse af forsøgsreglerne).

Af socialministeren (Else Winther Andersen).

(Fremsat 4/12 91).

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 7 og 8 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 144:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand og lov om social pension. (Ret til ophold på plejehjem m.v. i en anden kommune).

Af Grete Schødts (S) og Bente Juncker (CD) m.fl.

(Fremsat 6/12 91).

8) Første behandling af lovforslag nr. L 151:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand.

Af Villy Søvnald (SF) m.fl.

(Fremsat 6/12 91).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Else Winther Andersen):

Et af de fundamentale elementer i ældrepolitikken er, at den ældre skal have selvbestemmelse. Der har i den senere tid været nævnt enkelttilfælde, hvor kommunerne ikke har levet op til den målsætning.

Det er fundamentalt for mig, at de ældre ikke stavnsbindes. Socialministeriet har ved flere lejligheder skrevet til kommunerne og bedt dem om at tage hensyn til de ældres ønsker om plejehjem.

Jeg mener også, at problemet med plejehjemsflytninger til en anden kommune et stykke ad vejen løses ved aftaler mellem de involverede kommuner. Men der har været enkeltstående eksempler på, at en kommune ikke har kunnet løse problemet ved flytning.

På trods af en kraftig opfordring fra mig om at samarbejde er der stadig uløste sager. Derfor har jeg fundet det nødvendigt at tage skridt til en lovgivning.

Jeg har med lovforslag nr. L 137 valgt at sikre, at den enkelte ældre, der er visiteret til plejehjem eller beskyttet bolig, har en ret til at få en plads i en anden kommune end opholdskommunen. Det er en betingelse, at ganske særlige forhold gør sig gældende. Som eksempel kan jeg nævne, at den ældre ønsker at flytte for at bevare den tætte kontakt til familien eller måske til andre nære pårørende. Jeg tænker

[Socialministeren]

også på de tilfælde, hvor ønsket er at bo på et plejehjem, som huser personer med en fælles religiøs baggrund. Selvfølgelig kan det kun komme i stand, hvis den ældre opfylder betingelserne for at komme på plejehjem i den kommune, hvor plejehjemmet ligger.

Det er den tidligere opholdskommune – eller skulle jeg sige fraflytningskommune – der skal afholde udgifterne ved opholdet.

Mit forslag omfatter også personer, der har ret til at få en ældrebolig. Hvis disse har sådanne relationer, som jeg har nævnt omkring plejehjemmene, har de ret til at få anvist en ældrebolig i en anden kommune.

Jeg vil også gerne på andre måder give de ældre større mulighed for valg af service og andre tilbud på ældreområdet. Derfor indeholder mit forslag en udvidelse af bistanndslovens forsøgsbestemmelser. Herved håber jeg, at kommunerne vil igangsætte forsøg med nye tilbud til personer, der af helbredsmæssige grunde har behov for støtte.

Jeg forestiller mig, at de ældre, der selv ønsker det, får udbetalt kontanter til at købe hjælp for efter eget ønske og behov. Det kan f.eks. være, at den ældre ønsker at bo på en måde, der ligger ud over de tilbud, som det offentlige normalt stiller til rådighed. Det kan også være hjælp til ældre i bofællesskab eller til aflastning af pårørende, der har påtaget sig pleje af den ældre. Forslaget bliver ikke dyrere for samfundet, og det påvirker ikke de økonomiske forhold mellem staten og kommunerne. De kommunale parter er enige i forslaget.

For mig er det afgørende, at ældrepolitikken løbende tilpasses de samfundsmæssige ændringer. Den dynamik, der præger vort samfund i dag, bør også afspejles på ældreområdet. Det mener jeg dette lovforslag giver gode muligheder for.

Herudover er der to andre forslag over samme tema til debat, og dem vil jeg nu også give nogle ord med på vejen.

Jeg har her med glæde konstateret, at Socialdemokratiet og Centrum-Demokraterne i deres lovforslag nr. L 144 ligger tæt op ad mit eget forslag.

Jeg har noteret mig, at forslagsstillerne har udvidet kredsen af boliger, og jeg vil med det samme sige, at udvidelsen til at omfatte almennyttige boliger og byfornyelsesboliger er meget i tråd med tankerne i mit eget forslag. De særlige

forhold, som efter mit forslag skal give retten til en bolig i en anden kommune, kan f.eks. være ønsket om at kunne bevare en tæt kontakt til familien og nære pårørende. Der kan også være tale om et plejehjem, der er beregnet til personer med en fælles religiøs baggrund.

Jeg har noteret mig, at S' og CD's forslag er snævrere på dette punkt, idet den ældres ret begrænses til tilfælde, hvor der er tale om egentligt slægtskabsforhold. Ifølge de henvendelser, som ministeriet har fået, er ønskerne og behovene videre, selv om de sager ikke har været omtalt i pressen.

Samtidig indeholder forslaget en klageadgang i tilfælde af uenighed mellem fraflytningskommunen og tilflytningskommunen om betalingens størrelse. Det har vi jo allerede efter den gældende lovgivning. Forslaget om, at klageinstansen skal svare inden 4 uger, er næppe realistisk. Det siger jeg, fordi det ikke er muligt at have alle de oplysninger i hus og træffe afgørelse i sagen, inden der er gået 4 uger.

Som det er fremgået af det, jeg har sagt, mener jeg, at bistanndslovens almindelige klage-regler er tilstrækkelige også på dette punkt.

Forslagsstillerne har ikke medtaget mit forslag om udvidelse af adgangen til at iværksætte forsøg. Jeg ved ikke, om jeg skal tage det som udtryk for, at forslagsstillerne ikke vil være med til at gå nye veje.

SF begrundet sit forslag, lovforslag nr. L 151, med, at de ældre ikke skal stavnsbindes, og det er vi ganske enige om. Men jeg er ikke enig i at lade tilflytningskommunen afholde udgiften. Jeg mener, at vi skal benytte bistanndslovens opholdskommuneprincipper.

Til slut vil jeg sige, at det glæder mig, der er så stor interesse for at hindre stavnsbinding af vore ældre, således at vi i dag har hele 3 forslag til drøftelse.

Jeg håber, vi får en udbytterig debat, der kan medvirke til, at vi hurtigt får ændret lovgivningen på disse punkter.

Jørn Pedersen (S):

Som ordfører for forslagsstillerne til L 144, Socialdemokratiet og Centrum-Demokraterne, vil jeg gerne have lov at sige, at baggrunden for forslaget er den ulykkelige situation, mange ældre og handicappede kommer i, når de skal på plejehjem, eller når de skal flytte til en an-

[Jørn Pedersen]

den egen bolig og ønsker at bo i en kommune, hvor en eller flere af deres pårørende bor.

Vi mener, det skal være den pågældendes ret, når ganske særlige forhold taler for det. Langt de fleste kommuner respekterer i dag denne ret, men vi har desværre set eksempler på, at borgerne er blevet kastebold mellem kommuner på trods af Socialministeriets opfordring til frivilligt at løse problemerne. Det er vigtigt for forslagsstillerne, at den enkeltes ret på dette område bliver fastslået. Det må være helt naturligt, at Folketinget lovgiver på en sådan måde, at borgernes indlysende rettigheder er synlige.

Det er væsentligt, at forslaget indeholder en ankemulighed. Det er ligeledes væsentligt, at brugeren har krav på et svar fra klageinstansen inden for en tidsfrist af 4 uger.

Om dette lovforslag, nr. L 144, set i forhold til socialministerens forslag er det værd at bemærke, at det ud over plejehjem og ældreboliger også omfatter almennyttige og byfornyeede boliger.

Ankemuligheden og de yderligere bomuligheder gør vort forslag til det, der sikrer borgernes rettigheder bedst. Jeg skal derfor på forslagsstillerne vegne på det varmeste anbefale forslaget og håber på en meget velvillig behandling her i Tinget.

Fjerde næstformand (Kirsten Jacobsen):

Jeg troede faktisk, at det var Socialdemokratiets ordfører, der bad om ordet. Ordføreren for forslagsstillerne får efter forretningsordenen ordet til sidst. Men da der er taletid tilbage efter det første indlæg, vil jeg give ordet til fru Grete Schødt som Socialdemokratiets ordfører. Men jeg er nødt til at gøre opmærksom på, at man må holde sig inden for de 10 minutter.

Grete Schødt (S):

Indledningsvis vil jeg give udtryk for, at mange kommuner har løst det problem, der vedrører ældre, som har ønsket at flytte til et andet plejehjem – oftest til den kommune, hvor familien er bosat. Omkring 5.000 er omfattet af den frivillige ordning kommunerne imellem.

Når vi i Socialdemokratiet alligevel tager initiativ til dette lovforslag, er det en udmøntning af borgernes rettigheder, som Socialdemokratiet tog initiativ til på vores årsmøde i september måned.

Hensigten med dette lovforslag er at give borgerne ret til at flytte til den kommune, hvor deres pårørende har bopæl, hvis kommunen kan opfylde ønsket, dvs. at kommunen har en ledig plads enten på et plejehjem, i en beskyttet bolig, i en egnet ældrebolig eller en almennyttig bolig. Der kan også være tale om en byfornyet bolig, hvor forhold, visitation og pårørende taler for, at den enkeltes behov kan tilgodeses – kort sagt at give familien mulighed for at bo i nærheden af hinanden, hvilket er en naturlig og ønskværdig ting.

Forslaget giver mulighed for, at opholdskommunen kan kræve sine udgifter ved opholdet refunderet af den tidligere opholdskommune. Under henvisning til § 83 i lovforslaget, som præciserer retten til ophold uden for bopælskommunen og også præciserer, at nære pårørende er afgrænset til at omfatte ægtefæller, forældre, søskende, børn eller børnebørn, vil betalingsforpligtelsen altid påhvile fraflyttingskommunen.

For så vidt angår psykiatriske patienter finder loven også anvendelse, så vidt det er muligt.

Afslutningsvis skal det bemærkes, at det kommunale og amtskommunale mellemværende skal være udgiftsneutralt for staten.

Med hensyn til lovforslag nr. L 151 fremsat af SF vil jeg sige, at forslaget adskiller sig fra de to andre ved ikke at stille krav om pårørendes tilknytning til tilflytterkommunen. Det adskiller sig også med hensyn til betalingsforpligtelsen. I bemærkningerne til forslaget står der, at det altid er tilflytterkommunen, der får udgiften mod at få bloktilskudsandelen for den ældre, som man i øvrigt vil foreslå hævet for de over 75-årige.

Bloktilskudsandelen for en ældre ligger væsentligt under, hvad en gennemsnitspris på f.eks. en plejehjemsplads koster, nemlig 250.000-300.000 kr. årligt. Det kan også betyde, at man straffer de kommuner, der har en høj service – dem med mange pladser – idet der kan opstå øget pres udefra. Dermed stilles alle dårligere, både de nuværende og de tilflyttende. Man må derfor forudse, at gennemførelse af forslaget ikke vil øge de ældres flyttemuligheder.

Til socialministerens lovforslag nr. L 137 vil jeg sige, at forslaget er mangelfuldt set i lyset af bomulighederne. Forslaget mangler bredde i

[Grete Schødt]

tilbud, når det gælder handicappede boliger eller ældreegnede boliger i den almennyttige sektor eller i en byfornyset bolig, ganske som socialministeren også var inde på. Men jeg har efter at have lyttet til ministerens tale en forventning om, at man kan tilslutte sig det af Socialdemokratiet og CD fremsatte forslag herom.

Og under henvisning til socialministerens ændringer i § 138, som taler om forsøgsordninger, vil vi under udvalgsarbejdet bede om en nærmere præcisering heraf. Hvad er det, der giver større variation i tilbud til personer, som af helbredsmæssige grunde har behov for støtte?

Med disse ord vil jeg anbefale lovforslag nr. L 144 fremsat af Socialdemokratiet og CD til videre behandling i udvalget.

Pia Christmas-Møller (KF):

Det er helt uacceptabelt, når vi i den senere tid har set en række eksempler på, hvordan kommunalt stivsind og kassetænkning hos enkelte kommuner har forhindret ældre og handicappede i at flytte til en anden kommune, hvor nærtstående pårørende bor.

Det er en form for kommunal stavnsbinding, som vi ikke kan være bekendt i et moderne velfærdssamfund, ganske enkelt.

Som jeg ved tidligere lejligheder har sagt, vil vi i Det Konservative Folkeparti have det problem løst og helst i en vis fart.

Bedst ville det have været, om alle kommuner selv havde haft fingerspitzengefühl nok til at klare opgaven. Det er heldigvis også tilfældet for de fleste kommuner, men tilbage er altså et antal kommuner, som alene lader sig dirigere af snæversynet, kortsigtet og bureaukratisk kassetænkning. Det kan vi ikke leve med, og det har vi fra konservativ side sagt klart og utvetydigt, så det skulle være til at forstå for kommunerne.

Fra denne talerstol og andre relevante steder har vi, med statsministeren i spidsen, klart tilkendegivet, at vi om nødvendigt er parat til at lovgivningens vej at gribe ind.

I dag har vi ud over regeringens lovforslag yderligere to lovforslag til behandling. Fælles for alle tre er at sikre de ældre og handicappede retten til at flytte over kommunegrænsen uden at miste retten til en plejehjemsplads, ældrebolig eller en beskyttet bolig, som de er ble-

vet visiteret til i hjemkommunen. Det giver i sig selv grundlag for en stærk forventning om, at vi både kan finde et flertal bag en gedigen løsning, og at det kan gå lidt kvikt i udvalgsarbejdet.

Ifølge regeringens lovforslag får personer, der er godkendt til en plejehjemsplads, ældrebolig eller beskyttet bolig, ret til at blive optaget på eller anvist til en tilsvarende plads i en anden kommune, når særlige forhold taler for det. Særlige forhold kan f.eks. forekomme, hvis en flytning er afgørende for at bevare kontakten med nærtstående pårørende, men det kan også være ønsker, der beror på religiøse og lignende forhold.

Som det er fremgået, er det vigtigt for Det Konservative Folkeparti, at denne ret nu bliver knæsat i lovgivningen, og det er heller ikke uvæsentligt for os, at betingelserne for at have denne ret bliver tilstrækkelig fleksible. Det er opnået med formuleringen i regeringens lovforslag.

Med hensyn til det økonomiske ansvar lægger vi vægt på, at det knyttes sammen med beslutningskompetencen, og derfor er det naturligt at placere det økonomiske ansvar hos fraflytningskommunen, som har visationskompetencen. Alt andet kunne føre til en ny utilsigtet form for kassetænkning mellem kommunerne.

Endelig er vi meget optaget af forslagens forsøgsbestemmelse. Vi ser virkelig store perspektiver i den mulighed, der nu gives for på forsøgsbasis at udbetale et kontantbeløb til den enkelte, som så selv kan vælge at købe sig til præcis den hjælp, der er brug for.

Vi er spændt på at se resultaterne fra de forsøg, der forhåbentlig kommer i gang.

Socialdemokratiets og CD's forslag adskiller sig på nogle punkter fra regeringens, bl.a. er de almennyttige boliger specifikt nævnt i lovforslaget. Det har vi ikke de store problemer med i Det Konservative Folkeparti, og jeg er sikker på, at vi nok skal finde en løsning dér.

Derimod er vi knap så begejstrede for den utrolig firkantede afgrænsning af, i hvilke situationer de ældre og handicappede har ret til overflytning fra den ene kommune til den anden. Vi synes, at det er for snævert, når denne ret fuldstændig entydigt betinges af, om den pågældende har enten ægtefælle, forældre, søskende, børn eller børnebørn i tilflytterkommunen.

[Pia Christmas-Møller]

Med hensyn til SF's forslag har vi, som jeg har været inde på, svært ved at se ideen i, at tilflytterkommunen skal bære det økonomiske ansvar.

Sammenfattende mener vi, at regeringens forslag er det bedste fundament for de kommende forhandlinger. Vi anbefaler under alle omstændigheder en hurtig, gedigen udvalgsbehandling, så vi snarest kan få dette problem bragt i orden. Jeg fornemmer, at uenigheden mellem et stort flertal herinde ikke er større, end at vi burde kunne finde et bredt flertal til at bære denne lovgivning igennem.

Eva Kjer Hansen (V):

Det er Venstres klare holdning, at ældre mennesker, når der er særlige begrundelser, der taler herfor, skal sikres fri bevægelighed på tværs af kommunegrænser. Det gælder også, når de er afhængig af en plejehjemsplads, ældrebolig eller har et særligt behov for pleje.

Når ønsket om at flytte til en anden kommune f.eks. er begrundet i, at den nærmeste familie eller andre nærtstående personer bor længere væk og man derfor gerne vil flytte til den pågældende kommune, så mener jeg, det er et ønske, der skal imødekommes. Netop som gammel og plejekrævende har man et særligt behov for at bo i nærheden af sine nærmeste pårørende.

Tilsvarende gør sig gældende, når der er tale om religiøse eller lignende særlige forhold, der gør, at den ældre gerne vil optages på et plejehjem i en anden kommune.

Umiddelbart skulle man synes, at det er helt naturligt, at ældre mennesker skal have mulighed for at flytte til en anden kommune, men desværre har det vist sig, at de forholdsvis få ældre, der har dette behov, er kommet i klemme i det kommunale kassesystem. Flere kommuner har ikke været villige til at betale for en plejehjemsplads i en anden kommune. De sparsommelige kommunalbestyrelsesmedlemmer har forklaret, at det vil være en alt for stor økonomisk belastning i det kommunale budget.

Tilsyneladende har kommunerne kigget mere på de økonomiske aspekter end på de menneskelige behov.

I Venstre havde vi håbet, at kommunerne indbyrdes kunne finde ud af at lave en ordning, hvorved de kunne sikre ældre mennesker

denne valgfrihed, men desværre har kommunerne ikke formået at tage et sådant initiativ, og derfor har vi set os nødsaget til at bakke op om at lovgive om det. De mange lovforslag her i dag viser, at vi bredt blandt partierne er enige om, at nu skal dette problem løses.

Selvfølgelig er der forskellige udkast til, hvordan løsningen skal se ud, men man ikke vi gennem udvalgsarbejdet kan finde en løsning, der er tilfredsstillende.

Det er Venstres holdning, at det må være den tidligere ophavskommune, dvs. fraflytningskommunen, der skal afholde udgifterne i forbindelse med ophold i en anden kommune, men vi finder det afgørende, at de nærmere vilkår fastlægges i et samarbejde med de kommunale parter. Det er trods alt dem, der skal administrere ordningen.

Samtidig vil vi gerne have forsøgsordningerne i § 138 b i bistandsloven udvidet. Der er nemlig brug for forsøg med andre tilbud, f.eks. i form af at der kan udbetales en pose penge til den ældre, som selv kan købe den hjælp, der er brug for efter egne ønsker og behov.

I takt med at der bliver flere og flere ældre, øges også behovet for forskellige tilbud til de ældre.

Med disse bemærkninger skal jeg sige, at Venstre støtter regeringens lovforslag nr. L 137.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Så fik vi både ministeren og ordførerne for De Konservative og Venstre til at fastslå, at det, man vil, er, at det skal være fraflytningskommunen, der skal afholde udgifterne og ikke tilflytningskommunen.

Men kan jeg så få en forklaring på, hvorfor man har indføjet en ny § 11, stk. 2? Hvad skal den gøre godt for, hvis det er den holdning, man har? Kunne man så ikke lige så godt have strøget hele § 11, stk. 2?

(Kort bemærkning).

Jørn Pedersen (S):

Jeg forstod ikke rigtig fru Eva Kjer Hansens ordførerindlæg. På den ene side nævnte fru Eva Kjer Hansen, at kommunerne havde spekuleret i, at man ikke ville indgå i de frivillige ordninger, der er mulighed for at lave. Og på

[Jørn Pedersen]

den anden side er der nu i regeringens forslag åbnet op for nogle forsøgsmuligheder. Vi hilser velkommen, at der kan laves forsøgsmuligheder. Men jeg forstod det sådan på Venstres ordfører, at det var et princip om en pose penge, og så skulle man ellers overlade det til den enkelte selv at finde ud af, hvordan og hvorledes pengene skulle bruges.

Er Venstres ordfører ikke en lille smule bekymret for, at de kommuner, for hvem man nu er nødt til at lovgive, fordi de ikke kan finde ud af at lave ordentlige forhold for de ældre, nu bare kan aflevere en pose penge, uden at det er nærmere fastsat, hvordan den pose penge skal bruges, og hvor stor den skulle være?

Jeg har med interesse læst i socialministerens lovforslag, at der står, der skal fastsættes nærmere regler af socialministeren. Jeg vil nok på et senere tidspunkt i debatten her efterlyse, hvordan disse regler skal udformes.

Med hensyn til gennemførelsen af dette forslag er det nok meget afgørende, at Socialudvalget giver sig tid til at få det ordentligt udvalgsbehandlet, så man får en løsning, der er overskuelig for den enkelte, og som er gennemskuelig for de kommuner, der skal levere pengene til det.

(Kort bemærkning).

Eva Kjer Hansen (V):

Af hensyn til hr. Jørn Pedersen skal jeg gentage, at jeg i mit indlæg sagde, at der var nogle kommuner, der tilsyneladende ikke havde levet op til de forventninger, som vi i Venstre har til kommunerne om, at de selvfølgelig vil være med til at sikre den fri bevægelighed for ældre mennesker, også når de har brug for en plejehjemsplads. Vi beklager meget, at der er nogle få kommuner, der ikke har levet op til det.

Derfor ser vi os nødsaget til via lovgivningen at sikre, at også disse kommuner, når der er særlige begrundelser for det, kan sikre de ældre mennesker fri bevægelighed. Det har som sådan ikke noget at gøre med den udvidede forsøgsordning, som vi gerne vil indføre.

I Venstre mener vi, at det vil være hensigtsmæssigt at få afprøvet nogle nye ordninger, fordi der bliver flere ældre i Danmark, og der bliver flere og flere ældre, som bliver endnu ældre, og derfor kommer der et stigende behov for fleksible løsninger og andre løsninger end dem, vi kender i dag.

Dér siger vi så, at en af måderne at gøre det på kunne være at udbetale en pose penge til de ældre. Men jeg mener, at vi skal lade det være op til kommunerne at komme med gode ideer til, hvordan man kan sætte noget nyt i gang ude omkring. Det skal være kommunernes fantasi og initiativrigdom, der skal være afgørende for de forsøg, der bliver sat i gang.

(Kort bemærkning).

Grete Schødtts (S):

Jeg vil gerne spørge fru Eva Kjer Hansen, om det ikke er ret urealistisk i en lovgivning at tale om kommunale forsøg med at give ældre mennesker en pose penge og tro på, at det er realistisk at gennemføre, når vi alle ved, hvordan kommunerne er trængt økonomisk.

Hvis lovforslaget og de gode tanker i det var realistisk, burde der følge penge med ud til kommunerne over bloktilskuddene, hvor man sagde: Her! Værsgo! Her er penge til at lave forsøg.

Vi skal huske på, at dette lovforslag ikke giver flere plejehjemspladser, det giver ikke plads til flere. Det giver mulighed for, at der er nogle andre, der kan stille sig op i køen, det er det eneste, det handler om.

Fjerde næstformand (Kirsten Jacobsen):

Fru Inger Stilling Pedersen har ordet for en kort bemærkning, og så går vi tilbage til ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Jeg ville blot sige, at det måske var meget klogt, om man delte lovforslaget fra regeringen op, så man talte decideret om de to ting.

Hvad angår en pose penge, vil jeg sige, at jeg forleden dag blev ringet op af en person, som ikke kunne få tilfredsstillende hjemmehjælp. Jeg spurgte, om det ikke var muligt for kommunen at tillade, at den pågældende selv kunne få lov til at ansætte en hjemmehjælp, som vil komme. Den pågældendes kone havde ligget i sengen i fem dage uden at få hjælp til at stå op.

Jeg synes, det er meget, meget væsentligt, at vi får nogle forsøgsordninger med nogle penge, sådan at de mennesker, der kommer i klemme i systemet, har en mulighed for at få den fornødne hjælp.

[Inger Stilling Pedersen]

Det kunne så være et forslag, som vi kunne drøfte nærmere og se på, hvilke muligheder der er, hvis man selv gerne vil være hjemme og passes af ens nærmeste eller andre.

Efter min mening gælder det om at få vedtaget det forslag om, at man kan komme på plejehjem det sted, man gerne vil, og så kan man måske drøfte det andet for sig.

(Kort bemærkning).

Eva Kjer Hansen (V):

Jeg synes, det er så ærgerligt, at fru Grete Schødts tror, at man kun kan gennemføre nye ideer eller forsøg, hvis der følger en stor pose penge med til de konkrete ting. Jeg tror faktisk godt, man ude omkring i kommunerne kan have god erfaring med at prøve noget nyt og prøve at lade de ældres ønsker komme i fokus og sige: Jamen er der behov for at prøve nogle ting på en anden måde, så lad os gøre det, men under skyldig hensyntagen til, at de økonomiske rammer er begrænsede, og det er vi bare nødt til at acceptere. Men det hindrer ikke, at man sagtens kan sætte noget nyt i gang.

Pernille Frahm (SF):

Vi har denne debat i dag, og vi har disse tre lovforslag, fordi vi har et problem, som vi – som hr. Jørn Pedersen siger – helst skal løse på den enklest mulige og den mest forståelige måde både for den enkelte og for kommunen. Vi har et problem, som vi gerne vil løse: Vi vil gerne ophæve stavnsbåndet. Det er også blevet sagt i pressen, at det, vi gør nu, er, at vi ophæver stavnsbåndet.

Det bliver også antydnet af både Socialdemokratiet og CD, at det skulle være resultatet af de to lovforslag, nr. L 137 og nr. L 144. Men går man dem rigtigt efter i sømmene, kan man se, at det, det bliver til, er, at vi ophæver stavnsbåndet på ganske særlige betingelser og i ganske særlige tilfælde. Hvad er det for en ophævelse? Det kan da højst kaldes for en lempelse af stavnsbåndet. Det, man gør i de to forslag, er, at man stadig væk skiller de ældre ud som en særlig gruppe, hvorpå man sætter stemplet »Udgift«, og på den måde legaliserer man en umyndiggørelse af denne gruppe.

Kunne man f.eks. forestille sig, at vi satte et tilsvarende stempel med »Indtægt« på gode skatteydere, og kunne man videre tænke sig, at det skulle være et problem, hvis en rigtig god

skatteyder flytter fra én kommune til en anden, og at man skulle kunne forhindre vedkommende i at flytte? Eller at man skulle sætte et større apparat i gang for at udrede særlige refusioner kommunerne imellem, når denne gode indtægt forsvinder? Det er der vist ingen der har tænkt sig at foreslå.

Det frygtede pres på de gode kommuner, som nogle har talt om kunne blive resultatet af SF's forslag, er stærkt overdrevet. Vi skal ikke glemme, at vi taler om en gruppe, som er meget lidt mobil, en gruppe, som normalt ikke bryder sig om alt for store forandringer og den deraf følgende usikkerhed.

Forskellen mellem vores lovforslag og lovforslagene nr. L 137 og L 144 er, at vi først og fremmest vil sikre de ældres ret, mens man i de andre forslag først og fremmest prøver at sikre administrationens ret.

Tom Behnke (FP):

Det burde ikke være nødvendigt at lovgive om ret til ophold på plejehjem m.v. i en anden kommune. Det burde være et anliggende, som kommunerne selv kunne finde ud af. Men der er altså nogle kommuner, som ikke kan finde ud af det, og så træder vi til og får ændret lovgivningen.

Fremskridtspartiet ønsker at ændre loven på en sådan måde, at det ikke er lovene, der giver kommunerne mulighed for at stavnsbinde de ældre til et bestemt sted. Og med hensyn til finansieringen har vi den holdning, at det skal være fraflytningskommunen, der skal betale udgifterne i tilflytningskommunen.

Vi mener også, at der skal være adgang til anke, fuldstændig som foreslået af Socialdemokratiet og CD. Fremskridtspartiet finder til gengæld ikke, at begrebet »nære pårørende« skal være biologisk betinget, sådan som det er foreslået af Socialdemokratiet og CD.

Den boligsøgende skal efter vores mening indgå på lige vilkår med andre ansøgere på eventuel venteliste i tilflytningskommunen, således at der ikke bliver noget brok dér. Ordningen skal efter vores mening ikke kun gælde for de ældre, men også de handicappede, både de fysiske og de psykisk handicappede. Og boligformen er underordnet. Så længe den er anvist, og så længe personen er berettiget til en anvist, er vi fuldstændig ligeglade med, hvad man kalder boligen.

[Tom Behnke]

Heraf fremgår, at Fremskridtspartiet ikke kan støtte lovforslag nr. L 151 fra SF, der efter vores mening vil skabe kaos i den økonomiske planlægning i kommunerne og føre til en vis form for ræs for at få de ældre og handicappede til at flytte fra kommunen. Når personen har betalt skat i en kommune et helt liv, er det efter vores mening også rimeligt, at kommunen afholder udgifterne, når denne person bliver ældre, eller i tilfælde af, at der skulle komme handicap.

Vi kan heller ikke støtte de dele i såvel ministerens som Socialdemokratiets og CD's forslag, der går ud på, at der kan indgås aftale mellem kommunerne. Vi vil have, at det skal være fraflytningskommunen, der betaler, medmindre selvfølgelig tilflytningskommunen selv tilbyder at betale; så skal de have mulighed for det.

Vi kan heller ikke være med til ministerens forslag om yderligere udvidelse af forsøgsordningen, og desuden mener vi, at ministerens forslag er utrolig klunget formuleret. Socialdemokratiets og CD's forslag er langt bedre, både formuleringsmæssigt og indholdsmæssigt, men det er efter vores overbevisning ikke godt nok. Med andre ord mener Fremskridtspartiet, at det er forslaget fra Socialdemokratiet og CD, vi skal tage vores udgangspunkt i, når vi på et tidspunkt skal have disse tre forslag kombineret på bedst mulig måde.

Vi vil stille forslag om, at Socialdemokratiets og CD's forslag om et nyt stk. 2 i § 11 skal udgå. Vi finder det helt unødvendigt, da vores holdning jo som tidligere nævnt er, at det skal være fraflytningskommunen, der skal betale. Jeg vil gerne spørge både ordførerne for Socialdemokratiet, for CD, for Venstre, for De Konservative – og ministeren for den sags skyld – som alle har denne passus med i deres lovforslag: Hvad er formålet med den passus? Man har i hvert fald fra regeringspartierne været oppe og agitere for, at det skal være fraflytningskommunen, der afholder udgifterne. Hvorfor så denne elastik?

Til gengæld vil vi have de oplyste boligformer i § 11, stk. 2, i Socialdemokratiets forslag indføjet i § 83, stk. 2, således at boligformerne under alle omstændigheder er oplyst og præciseret i loven.

Vi vil ikke være med til den snævre fortolkning af nære pårørende. Efter Fremskridtspar-

tiets mening kan en god ven eller bekendt være nøjagtig lige så vigtig i denne forbindelse, i nogle tilfælde måske endda vigtigere.

Så nu er det så op til Socialdemokratiet og CD at overveje, om flertallet for deres lovforslag skal samles med Fremskridtspartiets stemmer. Hvis det er tilfældet, er vi lige nøjagtig 90 mandater, og så kan det lade sig gøre. Hvis man ønsker det, er vi klar til at forhandle om den endelige udformning.

Ministeren skal desværre ikke regne med vores støtte, og jeg siger udtrykkelig desværre. Jeg havde forstået på ministerens udmeldinger i den sidste uges tid, at ministeren ville komme med et udspil, som ville tilgodese en række af Fremskridtspartiets ønsker og krav, men det er langt fra sket i det lovforslag, der er fremsat. Som jeg tidligere har omtalt, synes jeg i øvrigt, at lovforslaget fra ministeren er utrolig klunget formuleret; man kunne nære den frygt, at det er udarbejdet enten under eller dagen efter en julefrokost.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnal (SF):

Jeg vil gerne prøve at hjælpe en del af ordførerne ud af en vildfarelse, nemlig den, at regeringens og Socialdemokratiets og CD's forslag skulle løse problemet stavnsbinding. Jeg vil gerne prøve at berette en historie fra det virkelige liv:

Vi havde en sag i den kommune, hvor jeg er socialudvalgsformand. Den drejede sig om en ældre dame på 81 år, der af uransagelige grunde havde forelsket sig i en mand fra Kolding. Jeg fortæller dette for at understrege, hvor snævert man definerer det dér med nære pårørende. Den pågældende dame var ikke blevet hjulpet af disse forslag.

Jeg forstår ganske enkelt ikke diskussionen. Skal der sidde nogen og vurdere, om de særlige grunde, der er, er stærke nok til, at man dispenserer? Hvorfor overhovedet fastholde, at nogen skal blandes ind i de ældres ret til at flytte lige præcis derhen, hvor de vil? Det er det, vi vil udgå med vores forslag.

Socialdemokratiet og Kristeligt Folkeparti har nævnt, at dette her kunne koste. Det er jeg helt enig i, og det er grunden til, at det har været svært at komme igennem nogle steder i kommunerne. Vores forslag er mig bekendt det eneste, der også indeholder en økonomisk

[Villy Søvndal]

overvejelse, nemlig en stærkere vægtning af det ældrekriterium, der er blevet diskuteret i forhold til bloktilskuddene. Så der er også fornuft i det i forhold til Socialdemokratiets ønske, men jeg formoder også, at forslagene kan nærme sig hinanden.

Jeg er enig med hr. Jørn Pedersen: Vi skal have tid til at forhandle disse forslag så grundigt igennem, at fornuften vinder, og det tror jeg vil styrke SF's forslag.

(Kort bemærkning).

Grete Schødt (S):

Til hr. Tom Behnke vil jeg blot sige, at når der står nogle gode ting i en lov, skal vi jo ikke gøre den ringere. Det, vi henviser til i § 11, er blot det, der allerede foregår i dag, nemlig den mellemkommunale udligning, hvor man flytter over grænserne. Det, vi har sagt, er, at det er en borgers ret at flytte, når de forhold, som vi har nævnt omkring det familiære, gør sig gældende, og at det så altid er fraflytterkommunen, der pålægges udgiften.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Tak for den foreløbige forklaring; jeg håber, den er foreløbig.

Hvis man sammenholder § 11, stk. 2, som det er foreslået, og § 83, stk. 2, som det er foreslået i såvel ministerens som i Socialdemokratiets og CD's forslag, er det en mærkelig dobbeltkonfekt, der er dér. De ting, som fru Grete Schødt var inde på, er jo sikret i § 83, stk. 2. Hvad skal vi så med den dér overflødige paragraf? Hvorfor skal man i lovene gentage og gentage og gentage sig selv? Mit mål som politiker er, at vi får en så enkel og så klar lovgivning som overhovedet muligt, så man, når man sætter sig ned og læser paragrafferne igennem, kan forstå, hvad det er, der står, og at der er en sammenhæng i tingene. Det er denne dobbeltkonfekt, som jeg ikke helt er med på.

Bente Juncker (CD):

Det er en stor sag, der er til debat i dag. Der er hele tre forslag stort set gående ud på det samme, næsten da, nemlig det, at ældre, der er på plejehjem, skal kunne flytte frit til en anden kommune.

Når vi så ved, at der ikke er problemer ret mange steder, virker det næsten overdimensioneret, når man har tre forslag til debat i dag. Men det er ikke overdimensioneret i forhold til det enkelte menneske. Det er utrolig vigtigt, at vi tilgodeser, at man, når man er ældre, faktisk kan bo på et plejehjem, hvor som helst man har lyst til at bo.

I Centrum-Demokraternes lovforslag er der nogle begrænsninger omkring nære pårørende. Det er muligt, at det er lidt snærende. Der kan måske være andre end pårørende af op- og nedstigende linje. Der kan være personer, som ikke er egentlig pårørende, men som man har boet med i lang tid og gerne fortsat vil bo i nærheden af. Så jeg synes, vi skal se på den problemstilling i udvalget.

Så er der ministerens lovforslag. Det går jo stort set på det samme. Personkredsen er lidt anderledes. Ministeren har også udvidet sit forslag med de religiøse plejehjem. Det synes jeg er en udmærket idé, som vi også skal tage med ind i udvalgsarbejdet. Der er sikkert nogle, der måske af religiøse grunde ønsker at komme på ganske bestemte plejehjem.

Men så er der en forsøgsparagraf og noget med en pose penge. Jeg har altså fortvivlet kigget i forslaget. Hvordan skal den udmøntes? Heller ikke Venstres ordfører kunne helt forstå, hvad den paragraf går ud på. Jeg forstår godt, at man kan udbetale en pose penge, som man gør i så mange forhold ude i kommunerne, f.eks. til skoler. Men hvad er meningen her? Der skal prøves andre muligheder end plejehjem for de ældre. Jeg vil gerne spørge socialministeren: Er det meningen, at man skal have udbetalt det, en plejehjemsplads koster, nemlig omkring 300.000 kr., og at man så frit kan gøre, hvad man vil? For så kender jeg da mange pensionister, der måske kunne finde et udmærket plejehjem i Spanien og tilbringe tiden dér sammen med nære pårørende.

Jeg vil gerne bede om svar på: Hvad går den pose penge ud på? Det må ministeren da have defineret, da lovforslaget blev udarbejdet. Det er vel ikke bare en pose penge til, at man kan få lidt ekstra serviceydelse, hvad man jo i øvrigt allerede nu kan. Man kan selv ansætte en hjemmehjælper via bilstandsloven; man behøver ikke at være med i visitationen. Men hvad er det egentlig, den pose penge skal bruges til? Det kunne da godt være, det var et meget

[Bente Juncker]

spændende projekt, som vi skulle tage ind i den lovgivning, der nu følger.

Der er et andet punkt, som jeg er blevet gjort opmærksom på undervejs, som CD ikke har med i sit lovforslag, og regeringen har det heller ikke med i sit. Men det er noget, som jeg har forstået at SF's forslag dækker, og det synes jeg er godt. Det drejer sig om disse særlige plejehjem for § 112-patienter. Det er muligvis ikke dér, det store problem er, men jeg synes, at når vi alligevel har denne lovgivning til revision, hvorfor skal vi så afgrænse den til kun at omfatte ældreområdet? Hvorfor kan vi ikke tage de yngre handicappede med? Jeg tror, det var Fremskridtspartiets ordfører, der var inde på det. Hvorfor skal de ikke have lov til at flytte? SF har en bredere formulering, som dækker disse § 112-folk også, og jeg synes, det ville være en udmærket idé, hvis vi kiggede lidt på det, så vi fik de snærende bånd løst op – og ikke bare for de ældre på plejehjemmene.

Så er der en anden ting. Det ville også være rart, hvis man her i Folketinget så lidt på, hvordan det egentlig er, når en kontanthjælpsmodtager skal flytte fra én kommune til en anden. Der er virkelig også problemer, for der er nogle kommuner, som ikke vil modtage en kontanthjælpsmodtager. Men det må vi vente med til en anden gang.

Lone Dybkjær (RV):

Det Radikale Venstre kan som udgangspunkt støtte socialministerens forslag.

Med det mener jeg, at vi er tilhængere af, at der er en bredere definition af, hvilken tilknytning man skal have til kommunen, end den, der ligger i CD's og Socialdemokratiets forslag.

Vi er også tilhængere af – i modsætning til SF's forslag – at det er fraflytterkommunen, der skal betale.

Jeg vil også gerne sige i anledning af de bemærkninger, der har været omkring forsøgsparragraffen, at den er vi sådan set også tilhængere af. Der står noget i bemærkningerne til lovforslaget om, hvad det er, man forestiller sig. Det kan godt være, vi skal tage en nærmere drøftelse af det. Men jeg synes generelt, vi har haft stor fornøjelse af vores forskellige punktprogrammer, som jo er et udtryk for den tankegang, der her er, så det vil vi gerne være åbne over for.

Så vil jeg gerne sige, at vi måske også lige skal diskutere spørgsmålet om anke. Jeg har i forskellige andre sammenhænge sagt, at vi er et meget klageglad land, så det er ikke, fordi jeg egentlig skal advokere meget for, at vi skal kunne indklage alting, men jeg tror alligevel, der kan være behov for, at vi kigger lidt nærmere på, om de gældende regler, sådan som socialministeren henviser til dem, er gode nok.

Jeg synes, der er et par andre tilfælde, som vi godt kunne tage med. Fru Bente Juncker var inde på nogle grupper af handicappede, og der har også været andre, f.eks. besættelsestidens ofre, som har haft svært ved at drive deres plejehjem og deres institutioner. Jeg synes, vi skal have løst det problem i denne sammenhæng. Så jeg vil tage udgangspunkt i socialministerens forslag og så i øvrigt se på nogle af de ting, der har været nævnt under debatten, og også lade det omfatte såvel handicappede som disse besættelsesinstitutioner, hvis jeg må kalde dem sådan.

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Den diskussion, vi har i dag, har vi jo haft tidligere. Der foreligger tre forslag i dag, men vi har for nogen tid siden behandlet et forslag fra Kristeligt Folkeparti, som drejede sig om det samme, netop muligheden for ikke at være stavnsbundet, og at man skulle have mulighed for at oprette egne institutioner.

Kristeligt Folkeparti er enig i intentionerne i alle tre lovforslag. Det vigtigste er, at ældre, handicappede og andre, der er stavnsbundne i dag, bliver løst fra deres stavnsbånd – det har vi for længst ophævet på andre områder – sådan at de kan flytte derhen, hvor de gerne vil være, ikke alene på deres sidste dage, men også når der måske ligger et langt liv forude og de føler, at der er meget langt til deres nære pårørende. Så alle tre forslag kan bruges som udgangspunkt.

Så er der spørgsmålet om, hvem der skal betale. Det vil sådan set være naturligt, at det er den kommune, man kommer fra. Hvis f.eks. et menneske har betalt skat, måske endda en stor skat, i den samme kommune hele livet, synes vi, det er rimeligt, at det er denne kommune, der betaler; det må kunne lade sig gøre.

I det, jeg før nævnte om en forsøgsordning, ligger der bare i det fra min side, at jeg er lidt bange for, at vi ikke hurtigt får den anden del

[Inger Stilling Pedersen]

ført igennem. Hvis vi bruger lidt længere tid på at diskutere en forsøgsordning og en pose penge, og hvordan de skal anvendes, kunne vi måske godt komme til enighed om noget dér. Men hvis det betyder en udsættelse af lovforslaget, vil vi foreslå, at ministeren deler sit lovforslag, ikke sådan at man dropper den del af det, men at man giver sig længere tid til at behandle den.

Der er også en anden ting, vi fra Kristeligt Folkepartis side gerne vil have frem i dag, og det drejer sig om visitationen til plejehjem. Det er nemt nok at sige, at nu kan man flytte, men i mange kommuner er det utrolig svært at blive visiteret til et plejehjem. Det er i hvert fald en ting, som jeg ofte støder på, at folk føler sig meget dårlige, meget svage, de kan ikke klare sig selv, de er utrolig senile. Men de er ikke svage nok til at komme på et plejehjem. Ja, nogle får endda besked fra kommunen – et meget ubehøvet svar – om de virkelig tror, de er svage nok eller dårlige nok til at komme der, selv om den ældre virkelig føler behov for det. Så jeg mener, at vi også fremover må se meget på visitationen. Det kræver så igen, at der er plejehjem nok.

Nu kan vi blive enige om her at pålægge kommunerne dette; vi burde også kunne blive enige om at pålægge dem, at der skal være det fornødne antal plejehjem eller beskyttede boliger, så man ikke skal kunne sige: Vi kan godt se, at du har behov for at komme på plejehjem, men vi har desværre ikke pladserne, for vi har nedlagt plejehjemmene. Har man nedlagt dem, må man altså oprette dem igen. For Kristeligt Folkeparti hænger det nøje sammen med dette, at man siger: Nu er du ikke stavnsbunden, nu må du flytte. Lige så vel må man sige: Du har også ret til at få den pleje, som du har behov for nu. Det må ikke være sådan, som det er i nogle kommuner, hvor man må vente, til man bliver så dårlig og svag, at man måske ikke har ret meget ud af tilværelsen mere, hvorimod man måske kunne få nogle gode år endnu, hvis man kom hen et sted, hvor man kunne få den pleje, man havde behov for.

Så vi håber, at dette problem kan blive løst lige så godt. Vi er nu sikre på, at der er et stort flertal for, at vi får det løst, og så er det fra Kristeligt Folkepartis side underordnet, om det bygger på det ene, det andet eller det tredje forslag.

Det væsentlige, og det, der er hovedemnet i dag, er at få ophævet stavnsbåndet. Det er den helt klare melding fra Kristeligt Folkeparti.

Fjerde næstformand (Kirsten Jacobsen):

Ordføreren for forslagsstillerne vedrørende lovforslag nr. L 144 angående ændring af lov om social bistand og lov om social pension, hr. Jørn Pedersen, har ordet.

Jørn Pedersen (S):

På forslagsstillernes vegne vil jeg gerne takke for en meget positiv behandling. Jeg forstod på fru Pia Christmas-Møller, at Det Konservative Folkeparti foretrak socialministerens forslag bl.a. ud fra betragtningen om forsøgsmuligheder.

Jeg vil gerne på forslagsstillernes vegne sige, at vi med vores lovforslag ikke har afvist en forsøgsmulighed. Den vil vi da gerne drøfte under udvalgsarbejdet, og også hvilke elementer man eventuelt kan lade indgå i en sådan ordning. Problemet i den forbindelse er, at det er et udgiftsneutralt forslag, og jeg har ikke hverken i socialministerens forslag eller bemærkningerne nogetsteds set bare antydningen af nogle tal, der kunne illustrere, hvordan disse forsøg skal finansieres. Så det vil vi spørge interesseret til undervejs.

Jeg vil gerne takke for den positive modtagelse, vort lovforslag har fået af Fremskridtspartiet – og tillige af Centrum-Demokraterne naturligvis, de er jo medforslagsstillere – og også af fru Grete Schødt på Socialdemokratiets vegne.

Jeg vil gerne sige til hr. Tom Behnke om begrebet nære pårørende, hvor jeg forstod, at Fremskridtspartiet havde visse betænkeligheder, det var for afgrænset, at vi da naturligvis er villige til at se på under udvalgsbehandlingen, om det er de rigtige formuleringer, der er i forslaget. Vi er selvfølgelig villige til at diskutere, om der skal være andre formuleringer, der dækker bedre. Det kan da være meget rigtigt, som det blev fremhævet af hr. Tom Behnke, at det ikke nødvendigvis behøver at være biologisk betinget. Vor målsætning har været at sikre, at det skulle være rimelig klart, hvilke rettigheder ældre personer og deres pårørende har. Vi kunne godt være lidt bekymret for at gøre det for udvandet, så man skulle bruge for meget tid på at diskutere, om det skulle være det ene, det andet eller det tredje.

[Jørn Pedersen]

Men altså – vi er klar til at se på det under udvalgsbehandlingen og finde nogle måske mere dækkende formuleringer.

Jeg vil også gerne takke fru Inger Stilling Pedersen, der jo bekendtgjorde på Kristeligt Folkepartis vegne, at man kunne støtte alle tre forslag som det videregående element. Jeg må konstatere, at der er flest af Folketingets mandater, der har peget på lovforslag nr. L 144 som det element, vi skal gå ud fra, så jeg vil foreslå, at man gør det.

I relation til de bemærkninger, fru Inger Stilling Pedersen netop kom med, vil jeg også sige: Forsøgsordningen er én del, og selve ophævelsen af stavnsbåndet er en anden del. Og netop i lovforslag nr. L 144 ligger der, at det er ophævelsen af de ældres stavnsbinding, vi taler om. Det behøver ikke at betyde, at vi stopper diskussionen om alternative muligheder og forsøgsparagraffen, men jeg synes nok, der er meget, der tyder på efter de udtalelser, der er faldet her i salen, at lovforslag nr. L 144 er det forslag, der skal danne baggrund for den fælles drøftelse. Jeg er sikker på, at med elementer fra alle tre forslag kan vi nok nå frem til noget, som forhåbentlig hele Folketinget kan stemme for.

Socialministerens forslag har ikrafttrædelsesdatoen den 1. januar 1992. Vi vil ikke forhindre en hurtig gennemgang og en hurtig gennemførelse, men jeg er alvorligt bange for, når tre forslag skal koges sammen til ét forslag – forhåbentlig med baggrund i lovforslag nr. L 144 – at det så vil være for hurtigt at gøre det. Jeg ser hellere, at vi bruger en måned mere og så sikrer os, at det virkelig bliver et forslag, som vi kan være stolte af her i Folketinget. Jeg synes ikke, vi skal hænge os for alvorligt i den dato, men nok mere holde os til det, der står i lovforslagene nr. L 144 og L 151, nemlig at når Folketingets Socialudvalg og Folketinget i øvrigt er færdig med at gennemdrøfte forslaget og har vedtaget det, sætter vi det i kraft.

Men jeg skal opfordre også socialministeren til at tage stilling til her og nu, at vi kører videre med lovforslag nr. L 144. Jeg skal naturligvis sige, at vi stadig væk vedstår de gode intentioner, og jeg takker de andre ordførere for, at der har været så mange positive bemærkninger i dag. Det tyder på, at vi i hvert tilfælde får løst problemet på en forsvarlig måde.

Fjerde næstformand (Kirsten Jacobsen):

Ordføreren vedrørende lovforslag nr. L 151 angående ændring af lov om social bistand, fru Pernille Frahm, har ordet.

Pernille Frahm (SF):

Jeg vil også gerne på forslagsstillernes vegne sige tak for behandlingen af vores lovforslag, og jeg kan høre på den debat, vi har haft i dag, at der i hvert fald er en stor vilje herinde til at tage fat på det, der er problemet. Derfor må jeg også sige, at når vi nu skal i gang med udvalgsarbejdet, håber jeg meget, at udvalget ikke så meget vil fokusere på et bestemt forslag som udgangspunkt, men vil fokusere på det problem, vi står i, og så i fælleskab finde den bedst mulige løsning.

Jeg håber, vi vil få et grundigt udvalgsarbejde, men jeg håber ikke, det bliver for langvarigt.

Socialministeren (Else Winther Andersen):

Jeg vil gerne starte med at takke ordførerne fra de forskellige partier for den store interesse, der har været for lovforslagene i dag, og også den store interesse for, at vi får en hurtig løsning på dette problem, så vi fremover undgår, at vi stavnsbinder plejkrævende ældre. Jeg har også noteret mig – og det er da med stor glæde – at der stort set er enighed om hovedsigtet i regeringens forslag om at sikre de ældre, der er visiteret til plejehjem eller en beskyttet bolig, eller som er anvist en ældrebolig, ret til at flytte til en anden opholdskommune, når nogle ganske særlige forhold gør sig gældende her. Det var nogle indledende betragtninger.

Derudover er der blevet stillet nogle konkrete spørgsmål til regeringens lovforslag, bl.a. af hr. Tom Behnke vedrørende § 11.

Den vedrører situationer, hvor en kommune har medvirket til ophold i en anden kommune. Det er nødvendigt med en tilføjelse til § 11 for at sikre, at der betales, når kommunen ikke har medvirket, og når de særlige betingelser om slægtninge er opfyldt. Det er begrundelsen for tekstens udformning.

Derudover er der stillet spørgsmål vedrørende forsøgsparagraffen. Jeg kan godt forstå, at man er interesseret i at vide, hvad den indebærer, for jeg synes, den rummer mulighed for en utrolig spændende nytænkning og nyskabelse

[Socialministeren]

på ældreområdet. Den ligger jo i øvrigt tæt op ad den forsøgsparagraf, vi har på børneområdet.

Man kan forestille sig, at en ældre – det har vi set eksempler på – flytter til en kommune med en nær pårørende og dér har brug for nogen ekstra hjælp. Man har også set eksempler på ønske om støtte til at deltage i aktiviteter på et dagcenter.

Jeg synes ikke, vi på nuværende tidspunkt skal begrænse os til at se på, hvilke områder det lige nøjagtig ikke kan bruges til. Lad os nu lade spørgsmålet om forsøgsparagraffen gå ned i udvalget og så se på, hvilke ting vi kan få frem her.

I bemærkningerne til lovforslaget er også nævnt andre muligheder, f. eks. at ældre flytter sammen i kollektiv. Så jeg glæder mig til det forestående udvalgsarbejde vedrørende forsøgsparagraffen.

Derudover vil jeg gerne sige til fru Lone Dybkjær, at jeg er enig i, at vi skal være opmærksom på, at den foreliggende lovgivning også kommer til at omfatte mennesker, der ønsker at flytte til de to specielle plejehjem for besættelsestidens ofre, der findes.

Vi har i dag en lovgivning, der bevirker, at mange kommuner betaler for deres borgeres ophold på plejehjem i andre kommuner. Og vi må også fastslå, at det har fungeret til næsten alles tilfredshed igennem mange år. Jeg mener heller ikke, at vi her skal forkaste dette frivillighedsprincip.

Derfor ville der opstå et problem, hvis man skulle følge SF's forslag om, at det er tilflytterkommunen, der skal betale. Jeg tror, det ville betyde, at vi kom til at eksportere vores sociale problemer, og det kan ikke i den sammenhæng være målet.

Jeg vil gerne gøre opmærksom på, for at der ikke skal opstå misforståelser, at vi ikke dermed mener, at der i regeringens lovforslag er sket nogen ændringer i opholdskommunens betalingsforpligtelser for de gamle, der flytter kommune, uden at der foreligger særlige forhold, som er nævnt i bilstandsloven, og det forstår jeg at et flertal i Folketinget er enig om.

Jeg vil gerne understrege vigtigheden af, at de spørgsmål, der er blevet stillet her, bliver behandlet hurtigst muligt i udvalget, således at vi kan få gennemført det foreliggende lovforslag, da jeg mener, vi skylder det store flertal

bag intentionen om at undgå stavnsbinding af de gamle, at vi får det gjort færdigt nu.

Jeg vil slutte med at takke for den positive holdning, der har været til regeringens forslag. Jeg synes, det er det, vi skal arbejde videre med i udvalget, da det også er det, der har flere elementer med til løsning af problemet med de stavnsbundne gamle. Jeg tror virkelig, vi kan få et godt og positivt udvalgsarbejde.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Ministeren forklarede, at tilføjelsen til § 11 skulle gøre det muligt at omfatte alle. Dertil vil jeg gerne sige, at vi skal holde begreberne adskilt, nemlig om det er et nyt punkt i stk. 1, man tilføjer, eller det er et nyt stk. 2. Det er dér, den store forskel ligger.

Den gældende § 11, stk. 1, indeholder nogle kriterier for, hvornår opholdskommunen kan kræve sin del af udgifterne refunderet af den kommune, man er fraflyttet. Til de bestemmelser tilføjer man nu et nyt punkt: »... når pågældende har ophold i kommunen efter reglerne i § 83, stk. 2-3.« Af § 83, stk. 2-3, som det er foreslået, fremgår det, at det er den persongruppe, vi her taler om. Hvis vi stoppede dér, ville det betyde, at fraflytningskommunen altid skulle betale udgifterne. Men det, man gør, er, at man sætter et stk. 2 ind, hvor man siger: »Ud over de tilfælde, der er nævnt i stk. 1, kan det ved aftale mellem kommunalbestyrelserne ... i fraflytnings- og tilflytningskommunen bestemmes ...«

Det vil sige, at man laver en »kan-bestemmelse«, hvilket betyder, at man kan sidde og diskutere, hvad der skal betales for, og hvad der ikke skal betales for. Det er den formulering, jeg er nervøs ved. Det er muligt, at en nærmere juridisk gennemgang af bestemmelsen vil vise, at den er holdbar. Jeg tvivler meget stærkt, og jeg er utilfreds med, at man har indføjet noget, hvor der står, at man »kan« forhandle om det. Der skal efter vores overbevisning ikke forhandles. Det skal være fraflytningskommunen, der betaler.

(Kort bemærkning).

Bente Juncker (CD):

Jeg bliver nødt til igen at spørge ministeren, hvad forsøgsparagraffen egentlig går ud på.

[Bente Juncker]

Ministeren sagde, at det skulle være til lidt ekstra hjælp, og hvis man flyttede, skulle det være til et dagcenter. Mig bekendt er dagcentrene gratis.

Jeg vil gerne spørge, hvad meningen er med denne forsøgsparagraf, og når jeg spørger, er det faktisk for at hjælpe ministeren, fordi hun jo ikke umiddelbart har et flertal for forsøgsparagraffen. Jeg kender udmærket Venstres tanker på børneområdet, hvorefter pengene skal følge børnene. Er det det, man vil gøre et forsøg med her? Skal pengene følge de ældre? Er det 300.000 kr., som en plejehjemsplads koster, der skal følge de ældre, eller er det noget småfridderfnadder, vi står og taler om – lidt ekstra indkøbsmuligheder, det, som statsministeren så pænt kalder føl, der skal hjælpe hjemmehjælperen – eller hvad er det helt præcist, vi taler om?

Det er ikke uvigtigt, for når vi nede i udvalget skal sidde og lave denne forsøgspulje, skal der være en beskrivelse af den. Derfor må jeg bede om, at vi får en beskrivelse af den her. Man kan ikke lave et lovforslag og så komme og sige, det er til lidt ekstra hjælp og til et dagcenter, der i øvrigt er gratis. Man bliver nødt til at præcisere, når man har haft et lovforslag i et ministerium, hvad det er, forsøget skal gå ud på.

(Kort bemærkning).

Jørn Pedersen (S):

To spørgsmål til socialministeren: Fastholder socialministeren, at det er 1. januar 1992, der er starttidspunktet for den nye lovgivning? Mener ministeren ud fra de faldne bemærkninger i dag, at lovforslag nr. L 144 er det bedste at tage udgangspunkt i for de fremtidige drøftelser, eller agter ministeren eventuelt at dele sit forslag, sådan at forsøgsparagraffen tages ud?

Jeg vil gerne gøre et par bemærkninger om det sidste. Jeg fornemmer på debatten her i salen i dag, at man raden rundt i samtlige partier har udtrykt vilje til så hurtigt som muligt at hindre den stavnsbinding, nogle oplever i dag, men at man på den anden side nok synes, at der er stillet så mange spørgsmål om forsøgsdelen – og der kan stilles mange flere, al den stund det er et spændende område – at det er noget, vi nok burde havde længere tid til at drøfte i Socialudvalget.

Jeg forventer ministerens svar på de her stillede spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Det er også et forsøg på at konkludere, hvor langt vi er. Jeg vil spørge ministeren, om hun er enig i, at debatten har givet 3 konklusioner: For det første, at der er en fri flytteret for alle uanset særlige begrundelser. For det andet, at det omfatter alle grupper, både ældre og yngre handicappede og andre, der måtte ønske at flytte. Og at det for det tredje omfatter alle boligtyper.

Derfor vil jeg bede ministeren om, hvis ordførertalerne fra Venstre og De Konservative var så alvorligt ment, som de lød, nemlig at dette her skulle gå meget stærkt, at man skiller forsøgsparagraf 138 ud og laver et selvstændigt lovforslag, så vi får tid til hurtigt at løse det problem, der hedder »de ældres flytteret«, som er det mest presserende, og får mere tid til at arbejde med en forsøgsparagraf. Jeg vil spørge, om ministeren vil overveje dette forslag.

Socialministeren (Else Winther Andersen):

Allerførst til hr. Tom Behnke: Regeringens lovforslag indeholder to muligheder. Den ene er, at der stadig væk findes en mulighed for frivilligt at flytte efter aftale med kommunerne. Dernæst bliver der nu indført en ret, således som vi jo er enige om her. Den ene lovparagraf hører hjemme under den frivillige aftale; hvis en ældre ikke har en nær pårørende at flytte efter, men f. eks. gerne vil flytte efter en flot udsigt og kan lave en aftale med kommunerne, da er det jo ikke en nær pårørende, man flytter efter. Dernæst har vi retten i forhold til slægtninge m.v. Derfor er der 2 forskellige. Det er vist det mest konkrete, man kan være for nærstående.

Yderligere spørgsmål vedrørende dette foreslår jeg henvist til behandling i udvalget.

Fru Bente Juncker spurgte, om der var tale om, at man herefter skulle have udbetalt 300.000 kr. og så selv betale sin plejehjemsplads. Nej, det er jo ikke det, der er nævnt som eksempel i bemærkningerne til lovforslaget. Der er nævnt den mulighed, at nogle ældre kunne ønske at gøre det på en lidt anden måde ved f. eks. at flytte sammen. Jeg oplever, at de

[Socialministeren]

ældre, vi får i dag og fremover, ønsker at gøre tingene på en lidt anden måde end den, vi gør dem på i dag. Det er da ikke sikkert, at vi har været dygtige nok til at ramme lige nøjagtig de rigtige ordninger. Det er derfor, jeg mener, vi skal være lidt fleksible her og prøve at lukke op for andre måder at gøre tingene på.

En anden grund til, at jeg har ønsket at få forsøgsparagraffen med, er, at jeg ikke mener, man skal lovgive på områder som dette uden at vide, om det nu også er noget, befolkningen gerne vil have. Her kunne vi få en enestående chance til at prøve nogle muligheder af, som vi ikke kender i dag.

Hr. Jørn Pedersen spurgte, om lovgivningen skal have gyldighed fra den 1. januar 1992. Jeg vil ikke stå fuldstændig fast på, at den skal være færdig til denne dato. Der kunne i og for sig lige så godt have stået, som der står i Socialdemokratiets og CD's lovforslag – jeg vil gerne medgive, at det måske er en bedre formulering – at loven træder i kraft, dagen efter den er vedtaget i Folketinget. Så den bemærkning vil jeg meget gerne købe.

Deri ligger selvfølgelig også, at jeg mener, det ville være en dum idé at dele lovforslaget. Jeg synes, vi skal fastholde regeringens lovforslag og arbejde ud fra det, også fordi vi har nogle flere forhold med end Socialdemokratiets og SF's lovforslag.

Jeg fornemmer her, at man meget gerne, også fra Socialdemokratiets side, vil være med til at diskutere indholdet i en sådan forsøgsparagraf. Det mener jeg er noget, vi skal se at komme i gang med hurtigt. Det behøver vi bestemt ikke at bruge resten af folketingsåret til at finde ud af; jeg tror, vi kan få en god dialog igennem udvalget på dette område.

Hr. Villy Søvndal stillede tre spørgsmål. Det ene var, om der er flertal her i Folketinget for, at der skal være en fri flytteret. Det mener jeg er fremgået tydeligt også af de tre foreliggende lovforslag. Det er også rigtigt, at det har været fremme, om bestemmelserne skulle omfatte alle boligtyper. Dertil skal jeg sige, at jeg i min indledning gjorde det klart, at jeg var opmærksom på, at Socialdemokratiet og CD havde flere boligtyper med, og at jeg ville være interesseret i at se på det spørgsmål. Jeg vil foreslå, at det indgår i overvejelserne under udvalgsarbejdet.

Hvad angår handicapområdet, synes jeg, det er et større område, hvor vi skal prøve at få belyst, hvad det er for nogle grupper, vi taler om her – om det f. eks. er de blinde, som jeg nok kunne forestille mig ønsker at være på plejehjem, der specielt er tilrettelagt for dem. I det hele taget findes der plejehjem, som er specielt indrettet efter klienternes handicap, og jeg synes, vi skal undersøge, om der er andre grupper, hvis forhold vi kan inddrage i udvalgsarbejdet, således at vi kommer ud i alle hjørner, når vi skal til at udforme bestemmelserne.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling

vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Stavad):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 32:

Forslag til folketingsbeslutning om udvidet adgang for ledige til at påtage sig arbejde, samtidig med at de oppebærer arbejdsløshedsdagpenge (slip de ledige løs).

Af Lone Dybkjær (RV) m.fl.
(Fremsat 29/11 91).

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 10 og 11 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

10) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 33:

Forslag til folketingsbeslutning om kontanthjælpsmodtageres ret til at udføre ulønnet arbejde (slip de ledige løs).

Af Lone Dybkjær (RV) m.fl.
(Fremsat 29/11 91).